

Discurs de deschidere susținut de Mathieu MORI, Secretarul General al Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei

Cea de-a 29-a Adunare Generală a Asociației Comunelor din România

9 februarie 2026

Stimați domni prim-miniștri,
Stimați domni miniștri,
Stimate domnule președinte Emil DRĂGHICI,
Stimați domni primari,
Stimați membri ai Delegației Naționale a României la Congres,
Distinși participanți,

Este o onoare să mă adresez dumneavoastră astăzi în numele Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei.

La fel ca în multe alte țări, municipalitățile din România au existat drept comunități autonome cu mult înainte ca statul român modern să prindă contur. Autonomia locală a traversat monarhii, regimuri autoritare și perioade de centralizare accentuată.

Această reziliență istorică reprezintă una dintre forțele discrete ale democrației românești de astăzi.

În marea majoritate a statelor membre ale Consiliului Europei, democrația locală se bucură de un sprijin public distinct. Sondajele arată în mod constant că cetățenii au mai multă încredere în autoritățile locale decât în orice alt nivel de guvernare. Tot la nivelul local cetățenii întâlnesc cel mai adesea pentru prima dată democrația — și tot aici aceasta devine concretă și reală.

De aceea, democrația locală este atât de importantă pentru Consiliul Europei și de aceea există un Congres al Autorităților Locale și Regionale în cadrul Consiliului Europei, însărcinat cu protejarea și promovarea democrației locale în cele 46 de state membre.

Și, tot de aceea, rolul dumneavoastră este atât de vital într-o lume marcată de complexitate, schimbări rapide și incertitudine crescândă.

Trăim într-o lume în care valori și principii considerate cândva de la sine înțelese sunt tot mai des puse sub semnul întrebării — o lume în care democrația este prezentată drept slabă, statul de drept ca fiind restrictiv, iar drepturile omului sunt opționale, nu universale.

Dacă privim doar ultimele cincizeci de zile — Venezuela, Iran, Groenlanda și, bineînțeles, Ucraina, unul dintre statele noastre membre, unde vom marca în curând, din păcate, patru ani de război — observăm un tipar recurent.

În fiecare dintre aceste situații, *securitatea* este invocată pentru a justifica erodarea democrației, slăbirea dreptului internațional și amenințări la adresa suveranității. Liderii își justifică acțiunile în numele securității naționale, energetice, a frontierelor sau cibernetice.

Iar atunci când securitatea devine logica dominantă, totul devine negociabil — inclusiv libertatea, democrația și chiar suveranitatea însăși.

De aceea, la Consiliul Europei, promovăm un alt concept de securitate: securitatea democratică.

O securitate construită pe drepturi.

Pe legi.

Pe instituții puternice și responsabile.

De aceea, atunci când unul dintre statele noastre membre, Ucraina, este atacat, lucrăm pentru:

Asigurarea responsabilității:

- înființarea unui registru al daunelor;
- crearea unui mecanism de compensare;
- instituirea unui tribunal internațional pentru judecarea crimei de agresiune.

De aceea lucrăm și pentru redresarea democratică:

- elaborarea unor noi legi privind descentralizarea;
- organizarea viitoarelor alegeri.

Să nu ne lăsăm induși în eroare de zgomotul lumii. Multe țări — în Europa și dincolo de ea — rămân profund atașate democrației, statului de drept și drepturilor omului. Ele continuă să creadă în valorile care stau la baza ordinii noastre internaționale.

Iar în centrul acestor valori se află democrația locală — o democrație locală fundamentată pe buna guvernare democratică: alegeri libere și corecte, statul de drept, transparență, responsabilitate, standarde etice înalte și un proces decizional incluziv și participativ.

Aceste principii sunt consacrate în Carta europeană a autonomiei locale — singurul tratat internațional obligatoriu din punct de vedere juridic dedicat exclusiv democrației locale. Importanța sa este atât de mare încât toate cele 46 de state membre ale Consiliului Europei au ratificat-o — o realizare rară, care o plasează la același nivel cu Convenția europeană a drepturilor omului.

Carta stabilește fundamentele esențiale ale unei democrații locale funcționale: de exemplu, obligația guvernelor naționale de a consulta autoritățile locale și asociațiile lor naționale, precum Asociația Comunelor din România; principiul potrivit căruia autoritățile locale trebuie să dispună de libertate deplină în exercitarea competențelor lor; precum și cerința ca resursele financiare să fie proporționale cu responsabilitățile acestora.

Congresul Autorităților Locale și Regionale este responsabil de monitorizarea aplicării Cartei în toate cele 46 de state membre, o dată la cinci ani. România a fost monitorizată ultima dată în 2022 și menținem un dialog politic strâns cu autoritățile naționale și locale, oferind expertiză juridică ori de câte ori sunt avute în vedere reforme sau evoluții legislative.

Într-adevăr, numeroase reforme legislative și modificări constituționale din Europa sunt inspirate de recomandările Congresului. Chiar în acest moment, reformele de descentralizare din Ucraina — în perspectiva contextului postbelic — și din Armenia se află sub analiză prezidențială, în urma implicării noastre active.

Prin monitorizarea Cartei, observarea alegerilor, promovarea democrației deliberative, protecția aleșilor locali, implicarea tinerilor în viața publică și cooperarea cu Curtea Europeană a Drepturilor Omului pentru dezvoltarea drepturilor omului la nivel local, Congresul oferă **o veritabilă busolă a democrației locale** — permițând identificarea semnelor de avertizare și consolidarea rezilienței democratice în întreaga Europă.

Doresc să aduc un omagiu tuturor celor care lucrează neobosit, zi de zi, pentru a menține democrația locală vie și dinamică — inclusiv delegațiilor naționale la Congres, membrilor parlamentelor și organizațiilor societății civile care ne ajută să identificăm și să abordăm regresul democratic.

Și, bineînțeles, dumneavoastră — cei prezenți astăzi aici — întruchipați acest angajament față de valorile noastre comune și față de securitatea democratică.

Pentru aceasta, vă mulțumesc.

Permiteți-mi să închei așa cum am început: într-o lume plină de zgomot, teamă și apeluri de a schimba democrația pe un fals sentiment de securitate.

Răspunsul Consiliului Europei este clar. Prin Noul Pact Democratic pentru Europa, reafirmăm că democrația nu este un lux rezervat vremurilor liniștite — ci o necesitate tocmai atunci când vremurile sunt dificile. Iar securitatea democratică începe la nivel local: în municipalitățile noastre, în consiliile noastre locale și în relația cotidiană dintre cetățeni și cei care îi servesc.

România știe acest lucru din experiență. O țară ale cărei comunități locale au păstrat autonomia și viața civică în unele dintre cele mai dificile capitole ale istoriei europene înțelege că democrația este mai puternică nu atunci când puterea este concentrată, ci atunci când este partajată; nu atunci când vocile sunt reduse la tăcere, ci atunci când sunt ascultate — începând la nivel local.

Continuând să investească în autorități locale puternice, autonome și demne de încredere, România nu își protejează doar propria democrație; ea consolidează securitatea democratică a Europei în ansamblu.

Vă mulțumesc.